

1923-2023. 100-LECIE MUZEUM OKRĘGOWEGO IM. LEONA WYCZÓŁKOWSKIEGO W BYDGOSZCZY

5 sierpnia 1923 r. w budynku byłej Miejskiej Kasy Oszczędnościowej przy Starym Rynku 2 otwarto nową placówkę kulturalną – Muzeum Miejskie. Pierwszym dyrektorem został ks. Jan Klein, który uporządkował zbiory, gromadzone dotąd przez Towarzystwo Historyczne Obwodu Noteckiego, przechowywane na chórze kościoła Klarysek.

8 kwietnia 1937 r. Franciszka – wdowa po Leonie Wyczółkowskim (1852-1936), przekazała do Muzeum Miejskiego, zgodnie z wolą artysty, zbiór jego prac oraz pamiątek osobistych, wyposażenia pracowni i mebli. W okresie II Rzeczypospolitej, obok gromadzenia zbiorów, Muzeum prowadziło działalność wystawienniczą. W latach 1923-1939 zorganizowano w nim około 120 wystaw. Pomyślny rozwój placówki przerwał wybuch II wojny światowej.

Podczas okupacji niemieckiej, po **wyburzeniu budynku Muzeum**, rozpoczęła się tułaczka zbiorów. Po zakończeniu wojny władze Bydgoszczy przeznaczyły na siedzibę instytucji dawną Lecznicę Miejską przy obecnej ul. Gdańskiej 4. **Muzeum Miejskie otwarto 11 kwietnia 1946 roku, a jego patronem został Leon Wyczółkowski.**

Nowe możliwości lokalowe przyniósł początek lat 60. XX w., kiedy zaadaptowano spichrze przy ul. Grodzkiej (początkowo dwa, z biegiem czasu trzeci). W **Spichrzach nad Brdą** – ikonicznym dla Bydgoszczy miejscu – od początku prezentowane są **ekspozycje dotyczące historii miasta.**

Po 1975 r. placówka rozszerzyła swoją działalność o oddziały zamiejscowe i przyjęła nazwę **Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy – MOB**. Od lat 70. i 80. placówka pozyskała również **nowe przestrzenie na Wyspie Młyńskiej**, które na początku XXI w. przeszły proces rewitalizacji. **W lipcu 2009 roku otwarto Dom Leona Wyczółkowskiego.**

30 grudnia 2009 roku Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bogdana Zdrojewskiego, **wpisano do Państwowego Rejestru Muzeów** pod numerem 101.

Ważnym etapem rozwoju MOB było **otwarcie w 2011 roku kolejnego oddziału – Exploseum**, nowoczesnej ekspozycji mieszczącej się w budynkach dawnej fabryki DAG Fabrik Bromberg. **Odkrycie Skarbu Bydgoskiego w 2018 roku** i udostępnienie znaleziska publiczności w **Europejskim Centrum Pieniądza**, było szczególnym wydarzeniem w historii miasta i Muzeum. W tym samym okresie MOB powiększyło się również o **Centrum Edukacji Muzealnej.**

Doniosłym wydarzeniem była **inauguracja w 2021 roku gmachu głównego przy ul. Gdańskiej 4**, który przeszedł prace remontowe i adaptacyjne oraz wzbogacony został o nowe

przestrzenie w nowoczesnej aranżacji. Podczas remontu dokonano wyjątkowego odkrycia malowideł w dawnym refektarzu.

Najnowszy oddział Muzeum – Apteka pod Łabędziem, został otwarty 15 grudnia 2022 roku przy ul. Gdańskiej 5.

- Muzeum jest zbiorem artefaktów stanowiących historię człowieka. To właśnie o nim opowiada, o nas tworzących nieustannie przyszłość. Zapisane w obiektach muzealnych opowieści niosą swoją siłą wartość istnienia. Prezentując poszczególne zabytki opisujemy proces budowania naszego istnienia w realnym czasie i miejscu. Budują one obraz złożony z wielowarstwowości i przenikalności myśli twórczej istot zapomnianych. Ożywiają pragnienie bycia wiecznym, choć ta wieczność jest w ciągłym ruchu. Istota bytu nie zmienia się.

Sto lat istnienia bydgoskiego muzeum to lata budowania obrazu pamięci działania, odradzania się i trwania w pragnieniu poznania dotykającego jak również tego co istnieje poza bezpośrednim doświadczeniem życia. Gromadzenie zbiorów, od archeologii poprzez historię miejsca w kontekście europejskim, sztuki czy też zachowanie miejsc uświęconych na wszelkie sposoby, obrazuje postawy, pragnienia i namiętności żyjących. Zapraszanie w przestrzenie muzealne różnorodnych zjawisk kulturowych otwierało i otwiera publiczność na innych, podobnych do nas.

W ten sposób zatrzymujemy teraźniejszość dla przyszłości...

dr Wacław Kuczma – dyrektor Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszcy

Działalność muzealna przez lata skupiała się na powiększaniu zasobu muzealiów w ramach **kolekcji** z zakresu historii, sztuki dawnej i współczesnej, archeologii, numizmatyki, rzemiosła artystycznego, etnografii. Z biegiem czasu rozwinięto zbiór o zagadnienia związane z muzyką, historią techniki oraz medycyny i farmacji. Prowadzono **działalność wystawienniczą, naukową, wydawniczo-biblioteczną i oświatową oraz prace z zakresu konserwacji i inwentaryzacji (w tym badania strat wojennych)**. Szczególny akcent położony został na zbiory związane z Bydgoszczą i regionem, na sztukę nowoczesną oraz twórczość Leona Wyczółkowskiego – patrona Muzeum. Zasoby muzealne poszerzono o rodzinne, prywatne kolekcje Mańczaków i Pietraszaków.

Dziś bydgoskie Muzeum jest dynamiczną, nowoczesną instytucją kultury, stanowiącą ważną i żywą część tkanki miasta. Naszą misją jest **otwartość na wielopokoleniową publiczność i lokalną społeczność**. Sprawujemy opiekę nad powierzonymi dobrami dziedzictwa kultury światowej, narodowej i regionalnej: dziełami sztuki oraz zabytkami kultury materialnej i niematerialnej. W duchu współpracy i wielokulturowego dialogu, budujemy lokalną, narodową oraz europejską tożsamość Bydgoszczy, regionu i jego mieszkańców. Te cele realizujemy w **interdyscyplinarnym zespole specjalistów**, których łączy zaangażowanie i pasja. Nasza praca została doceniona **licznymi nagrodami**.

W naszym muzeum zgromadzono **ok. 150 tys. muzealiów**. W przeciągu roku odwiedza nas **blisko 100 tys. gości**. W swojej historii placówka zorganizowała **ponad 1000 wystaw**.

tekst: dr Anna Nadolska, Anna Kornelia Jędrzejewska, Janusz Milanowski